

Originalni naučni članak

Psihološki korelati motivacije za slavom kod srednjoškolaca

Nenad Lazarević¹

¹Samostalni istraživač, Beograd, Srbija

SAŽETAK

Cilj istraživanja bio je da ispita odnos između grandioznog i vulnerabilnog narcizma i motivacije za slavom kod adolescenata. Uzorak je obuhvatio 232 učenika iz tri srednje škole u Beogradu (52,6% muškog pola; prosečna starost 16,07 godina). Grandiozni i vulnerabilni narcizam mereni su srpskom adaptacijom Inventara patološkog narcizma (PNI), dok je motivacija za slavom ispitana prilagođenom srpskom verzijom skale motivacije za slavu. Korelacione analize pokazale su da su oba oblika narcizma pozitivno povezana sa motivacijom za slavom i njenim subdimenzijama. Multipla regresiona analiza pokazala je da je grandiozni narcizam jači prediktor ukupne motivacije za slavom, subdimenzije grandiozne fantazije, eksploatacija i uslovno samopoštovanje pozitivno je doprinosilo predikciji, dok je samoomalovažavanje doprinosilo negativno. Naši rezultati sugerišu da motivacija za slavom uključuje i grandiozne i vulnerabilne komponente narcizma i odražava psihološke procese povezane sa samopoštovanjem, emocionalnom regulacijom i težnjom za statusnom afirmacijom. Visoka međusobna povezanost dimenzija patološkog narcizma pruža empirijsku podršku savremenim teorijskim modelima koji ističu njihovu međuzavisnost i zajedničke psihološke osnove. Dobijeni nalazi predstavljaju osnovu za kreiranje preventivnih i savetodavnih intervencija usmerenih ka razvoju stabilnog identiteta i smanjenju oslonca na spoljašnje priznanje kod mladih, naročito u savremenom digitalnom kontekstu. Istaknuta su metodološka ograničenja i predloženi pravci budućih istraživanja.

Ključne reči: grandiozni narcizam, vulnerabilni narcizam, motivacija za slavom, adolescenti, PNI

UDK: 316.628:159.923-053.6

DOI: [10.19090/pp.v19i2.2632](https://doi.org/10.19090/pp.v19i2.2632)

Primljeno: 08.05.2025.

Primljena korekcija: 17.10.2025.

Prihvaćeno za štampu:

16.01.2026.

Copyright © 2026 The Author(s).

This is an open access article

distributed under the terms of the [Creative Commons Attribution License](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original author and source are credited.

✉ Kontakt imejl adresa: nenad.lazarevic86@hotmail.com

Uvod

Motivacija za slalom predstavlja značajan fenomen savremene kulture, naročito u kontekstu globalizacije i razvoja digitalnih tehnologija, koje omogućavaju širokom broju pojedinaca pristup javnoj pažnji i popularnosti. Društvene mreže i digitalni mediji stvorili su uslove u kojima je slava postala cilj mnogih pojedinaca, naročito mladih (Giles & Maltby, 2006; Jayson, 2013; Kelmon, 2024; Rui & Stefanone, 2016; Uhls & Greenfield, 2012) Empirijska istraživanja i teorijska razmatranja motivacije za slalom intenzivirala su se početkom 21. veka (Maltby, 2010; Maltby et al., 2010; Young & Pinsky, 2006).

Motivacija za slalom

Dosadašnja istraživanja pokazuju da slava nije samo društveni konstrukt, već i nehomeostazni motiv sa implikacijama za identitet, vrednosti i mentalno zdravlje pojedinca (Benson & Adinlewa, 2020; Giles, 2009; Maltby et al., 2002; Maltby et al., 2003; Noser & Zeigler-Hill, 2014; Sabzban & Safaei, 2021). Istraživanja ovog i sličnih konstrukata su fragmentirana i fokusirana na pojedine aspekte, dok šira teorijska slika još uvek nije formirana (Ahadi & Shahidi, 2023).

Koncept motivacije za slalom u psihologiji prvi je empirijski operacionalizovao Maltby (Maltby, 2010) kroz Skalu motivacije za slalom (engl. Fame Interest Scale – FIS). Skala je konstruisana primenom analize glavnih komponenti na početnom skupu od 90 ajtema proizašlih iz implicitnih teorija o slavi (Maltby, 2010; Maltby et al., 2010). Naknadno je potvrđena kroz dve studije, pri čemu je definisano šest dimenzija konstrukta – intenzitet, ranjivost, životni stil slavnih, nagon, percipirana podobnost i altruizam – uz zadovoljavajuću pouzdanost i validnost (Maltby, 2010). Autor se nije bavio razvojem teorijskog modela, već je konstrukt definisao kroz instrument i njegove dimenzije, što je pristup koji su preuzela i kasnija istraživanja (Noser & Zeigler-Hill, 2014; Southard & Zeigler-Hill, 2016).

Paralelno, Jang i Pinski (Young i Pinsky, 2006) ispitali su ličnost poznatih osoba pomoću Inventara narcističke ličnosti (engl. Narcissistic Personality Inventory – NPI). Slavnu ličnost definisali su kao osobu čiji je ugled dovoljan da bude pozivana u televizijske emisije zabavnog karaktera. Rezultati su pokazali da slavne TV ličnosti postižu značajno više skorove na

NPI skali narcizma u poređenju sa studentima (Young & Pinsky, 2006). Pored toga, slavne ličnosti ženskog pola postižu značajno više skorove na skali narcizma od njihovih kolega muškog pola, a poznate ličnosti iz TV rijaliti šoua postižu najviše skorove, a potom ih prate komičari, glumci i muzičari (Young & Pinsky, 2006).

U pomenutom istraživanju (Young & Pinsky, 2006) nije pronađena veza između NPI skora i godina provedenih u industriji zabave. U skladu sa ovim nalazom su i nalazi ranijih studija sprovedenih u Srbiji, a koje su ispitivale da li su slavne ličnosti imale narcističke tendencije i pre nego što su stekle slavu. Istraživanja sprovedena na uzorku srednjoškolaca (Lazarević, 2011; Mihajlović, 2012) pokazala su da ispitanici koji postižu više skorove na NPI skali takođe postižu više skorove na skali motivacije za slavom, merenoj srpskim prevodom engleske verzije *Fame Interest Scale* (Lazarević, 2011). Ti nalazi su popunili prazninu iz istraživanja Janga i Pinskog (Young & Pinsky, 2006), čime je stvoren koherentan temelj za dalja istraživanja.

Novija domaća istraživanja na adolescentima dodatno proširuju ovaj okvir, povezujući motivaciju za slavom sa Mračnom trijadom (Lazarević, 2024). Rezultati ukazuju na pozitivnu korelaciju između izraženosti mračnih osobina ličnosti i motivacije za slavom. Nalazi su u skladu sa rezultatima istraživanja Sautarda i Zigler-Hila (Southard & Zeigler-Hill, 2016), u kojem je korišćena Moltbijeva skala motivacije za slavom. Još jedno domaće istraživanje, zasnovano na HEXACO modelu ličnosti (Lazarević, 2025a), pokazalo je da osobine poput niskog Poštenja/Skromnosti, visoke Ekstraverzije i Otvorenosti ka iskustvu, a donekle i Emocionalnosti, značajno doprinose objašnjenju varijanse u motivaciji za slavom adolescenata. Takođe, domaće istraživanje (Lazarević, 2025b) ukazalo je na snažnu pozitivnu vezu između motivacije za slavom i medijskog pritiska savremenih medija, poput društvenih mreža i digitalnih platformi, na srednjoškolce.

Grandiozni i vulnerabilni narcizam

Savremeni psihološki modeli primarno razlikuju dve dimenzije narcizma: grandiozni i vulnerabilni (Dickinson & Pincus, 2005; Freis, 2018; Maples et al., 2025; Wink, 1991). Istovremeno, sve prisutniji su modeli koji narcizam posmatraju kao trofaktorski konstrukt – vulnerabilni narcizam, grandiozno divljenje/agensnost i grandiozni rivalitet (Miller et al., 2021;

Rogoza et al., 2022). Inventar patološkog narcizma (engl. Pathological Narcissism Inventory – PNI; Pincus et al., 2009) je prva skala u kojoj su istovremeno operacionalizovani patološki aspekti grandioznog i vulnerabilnog narcizma.

Iako su pojedini autori (Krizan & Herlache, 2017; Miller et al., 2014) tvrdili da skala nedovoljno precizno obuhvata grandiozni narcizam, naknadne analize (Edershile et al., 2018) pokazale su da su ove primedbe bile neosnovane. Kada se kontroliše preklapanje između dimenzija, grandiozna skala daje obrasce povezanosti koji odgovaraju savremenim ekspertske definicijama narcističke grandioznosti. Osim što je danas među dominantnim skalama za merenje grandioznog i vulnerabilnog narcizma, pre konstrukcije PNI skale većina instrumenata za merenje narcizma zanemarivala je vulnerabilne aspekte (Fossati et al., 2015).

U psihološkoj literaturi, modeli narcizma, posebno oni koji integrišu grandiozni i vulnerabilni narcizam, mogu biti korisni za razumevanje njihovog odnosa sa motivacijom za slavom.

Dinamički model samoregulatornog procesuiranja (Morf & Rhodewalt, 2001) objašnjava oscilaciju između grandioznog i vulnerabilnog narcizma kao rezultat unutrašnjih i spoljašnjih konflikata. Prema ovom modelu, narcizam predstavlja pokušaj stabilizacije krhkog samopouzdanja, dok slava može funkcionisati kao sredstvo samopotvrde ili samoregulacije.

Model spektra narcizma (Krizan & Herlache, 2017) naglašava da dimenzije grandioznog i vulnerabilnog narcizma nisu nezavisne, već da se preklapaju kroz samoživost, samocentričnost i osećanje privilegovanog prava. Oba pristupa omogućavaju dinamičko sagledavanje motivacije za slavom kod adolescenata.

Procesni model potrage za narcisoidnim statusom (Grapsas et al., 2020) naglašava način na koji grandiozni narcisi biraju društvene kontekste u kojima mogu dominirati i sticati pažnju, dok model ne obuhvata vulnerabilnost. Grandiozni narcisi prate znakove povezane sa statusom i na osnovu njih procenjuju da li da se upuste u samopromociju (put divljenja) ili ponižavanje drugih (put rivalstva). Pretpostavlja se da su adolescencija i rane odrasle godine ključne za razvoj ovih obrazaca.

Evolucioni model (Mahadevan, 2024) posmatra grandiozni i vulnerabilni narcizam kao strategije traženja statusa: grandiozni narcizam

funkcioniše kao „jastreb” strategija za promociju statusa, dok vulnerabilni predstavlja „golub” strategiju za zaštitu statusa. Grandiozni narcizam manifestuje ekspanzivno traženje statusa, dok vulnerabilni reflektuje očuvanje već postojećeg statusa.

Pomenuti modeli narcizma omogućavaju bolje razumevanje mehanizama koji pokreću grandiozne i vulnerabilne odlike narcizma, objašnjavajući njihove međusobne razlike i sličnosti, kao i kontradiktorne nalaze u dosadašnjoj literaturi (Krizan & Herlache, 2017; Maples et al., 2025; Maxwell et al., 2011; Miller et al., 2021).

Istraživački problem i ciljevi

U prethodno prikazanim istraživanjima, ali i u drugim studijama (Greenwood, 2013; Wallace & Baumeister, 2002), uključujući i one u kojima su korišćene druge skale za merenje motivacije za slavom (Greenwood et al., 2013), istraživački fokus bio je prvenstveno na odnosu slave i grandioznog narcizma. Odnos između vulnerabilnog narcizma i motivacije za slavom ostao je nedovoljno ispitan. Imajući u vidu da je narcizam, barem u domaćim istraživanjima, jedan od najpouzdanijih prediktora motivacije za slavom (Lazarević, 2024; Lazarević, 2025a), u ovom istraživanju istovremeno će biti ispitan odnos između grandioznog i vulnerabilnog narcizma i motivacije za slavom.

Grandiozni i vulnerabilni narcizam predstavljaju relativno distinktivne, ali koegzistirajuće dimenzije narcizma, koje se često naizmenično pojavljuju u interpersonalnim interakcijama (Edershile et al., 2019; Edershile & Wright, 2021; Pincus et al., 2009). Istovremena analiza njihove povezanosti sa motivacijom za slavom može doprineti boljem razumevanju ovog fenomena i popuniti prazninu u dosadašnjim istraživanjima.

U skladu sa prethodno iznetim teorijskim i empirijskim osnovama, cilj ovog istraživanja jeste da se ispita povezanost dimenzija grandioznog i vulnerabilnog narcizma, sa motivacijom za slavom kod adolescenata srednjoškolskog uzrasta. Istraživanje teži da utvrdi u kojoj meri navedene dimenzije narcizma mogu predvideti motivaciju za slavom kao i da ispita razlike u njihovom relativnom doprinosu u predikciji.

Na osnovu toga mogu se sažeti tri glavna cilja istraživanja:

1. Postoje pozitivne korelacije grandioznog i vulnerabilnog narcizma sa motivacijom za slavom i njenim subdimenzijama kod adolescenata srednjoškolskog uzrasta.
2. Grandiozni narcizam predstavlja jači prediktor motivacije za slavom u poređenju sa vulnerabilnim narcizmom kod adolescenata srednjoškolskog uzrasta.
3. Zbog heterogenijeg uzorka u odnosu na dosadašnja domaća istraživanja, ispituje se struktura skale motivacije za slavom kako bi se proverila stabilnost njenih komponenti na domaćem uzorku.

Metod

Uzorak i postupak

Prigodan uzorak obuhvatio je 232 učenika (52,6% muškog pola) iz tri beogradske srednje škole (tehnička škola, mešovita škola i gimnazija), prvog (30,7%), drugog (37,8%), trećeg (23,7%) i četvrtog razreda (7,9%), prosečne starosti 16,07 godina.

Istraživanje je sprovedeno u učionicama tokom redovne nastave i trajalo je po jedan školski čas za svako odeljenje. Učenici su popunjavali upitnike onlajn, putem Google Forms platforme. Istraživač je bio prisutan tokom čitavog procesa u svakoj školi i svakom odeljenju.

Istraživanje je sprovedeno u skladu sa Etičkim kodeksom Društva psihologa Srbije, uz saglasnost školskih uprava i obavešteni pristanak učesnika. Ispitanicima je zagarantovana anonimnost i omogućeno da u bilo kom trenutku odustanu od učešća.

Instrumenti

Motivacija za slavom

Motivacija za slavom ispitivana je pomoću prilagođene srpske verzije skale Fame Interest Scale (Maltby, 2010). Originalna skala razvijena je na osnovu implicitnih teorija o slavi i obuhvata više sadržinskih domena motivacije za slavom. Srpski prevod skale prvi put je primenjen u domaćim istraživanjima 2011. godine (Lazarević, 2011), a potom je korišćen u više studija u kojima je pokazao zadovoljavajuću pouzdanost. Korišćena verzija

sadrži 66 ajtema sa petostepenom skalom odgovora, od 1 (*uopšte se ne slažem*) do 5 (*u potpunosti se slažem*). U ovom istraživanju struktura skale proverena je analizom glavnih komponenti, po uzoru na eksplorativni postupak korišćen u razvoju originalne skale. Izdvojene komponente prikazane su u delu Rezultati, dok su pripadajući ajtemi navedeni u Prilogu B. Ukupna pouzdanost skale u ovom istraživanju bila je visoka ($\alpha = .91$), a pouzdanost izdvojenih komponenti prikazana je u Tabeli 1.

U ovom istraživanju konstrukt motivacije za slavom operacionalizovan je prema modelu Moltbija (Maltby, 2010), korišćenjem analize glavnih komponenti (PCA) radi identifikacije psiholoških dimenzija. Iako PCA ne pretpostavlja latentne faktore, dobijene kompozitne dimenzije tretirane su kao indikatori domena motivacije za slavom. Formalna potvrda latentne strukture zahtevala bi CFA na domaćem uzorku, u skladu sa metodološkim okvirom koji je primenio Moltbi (Maltby, 2010). Ovde je prihvaćen višedimenzionalni pristup koji omogućava sagledavanje različitih motivacionih težnji ka slavi u odnosu na narcističke osobine.

Dimenzije patološkog narcizma

Grandiozni i vulnerabilni narcizam ispitivani su srpskom adaptacijom Inventara patološkog narcizma (engl. Pathological Narcissism Inventory — PNI; Dinić & Vujić, 2019; Pincus et al., 2009). Skala sadrži 52 ajtema sa odgovorima sa odgovorima na Likertovoj skali od 0 (*uopšte se ne odnosi na mene*) do 5 (*u potpunosti se odnosi na mene*). U okviru PNI modela grandiozni narcizam obuhvata tendencije povezane sa samovažnošću, potrebom za divljenjem, grandioznim fantazijama, eksploatacijom i samoosnaživanjem kroz samopožrtvovanje. Vulnerabilni narcizam odnosi se na krhko i uslovljeno samopoštovanje, osetljivost na odbacivanje i kritiku, skrivanje slabosti, samoomalovažavanje i narcistički bes. Ukupna pouzdanost skale u ovom istraživanju bila je visoka ($\alpha = .93$), dok su pouzdanosti dimenzija i subdimenzija prikazane u Prilogu C. Koliko je autoru poznato, ovo je jedna od prvih primena srpske adaptacije PNI skale na domaćem adolescentnom uzorku. Iako je PNI inicijalno razvijen za odraslu populaciju, prethodna istraživanja (Allroggen et al., 2018; Chrétien et al., 2018; Mechanic & Barry, 2014) ukazuju na njegovu primenljivost i na uzorcima adolescenata, što pruža osnovu za njegovu upotrebu u ovom istraživanju. PNI je primenjen na

adolescentima uz preliminarno izračunatu korektnu pouzdanost, ne kao puna validacija za taj uzrast.

Obrada podataka

Svi prikupljeni podaci obrađeni su u okviru statističkog programskog paketa IBM SPSS Statistics 25.0 (IBM Corp., 2017). Korelacije su ispitivane Pirsonovim koeficijentom korelacije. Relativna snaga prediktora ispitana je primenom multiple regresione analize, sa ciljem utvrđivanja doprinosa grandioznog i vulnerabilnog narcizma i njihovih subdimenzija u predikciji motivacije za slavom. Analiza glavnih komponenti korišćena je za proveru dosad utvrđenih dimenzija skale motivacije za slavom, na heterogenijem uzorku u odnosu na dosadašnja domaća istraživanja.

Rezultati

Primenom analize glavnih komponenata, uz *Promax* rotaciju, izdvojeno je osam komponenti skale motivacije za slavom (Tabela 1). Izdvojene komponente zajedno objašnjavaju 58,32 % varijanse početnog skupa varijabli. Rezultati KMO i Bartletovog testa, prikazani u Prilogu A, ukazuju na adekvatnost podataka za redukciju dimenzionalnosti i primenu analize glavnih komponenti.

Tabela 1

Analiza glavnih komponenata: Skala motivacije za slavom

Komponente	Karakteristični koren	% objašnjene varijanse	Kumulativni % objašnjene varijanse	Karakteristični koren nakon rotacije	α
1	22.86	34.12	34.12	8.83	.89
2	3.45	5.14	39.27	6.42	.90
3	3.09	4.61	43.89	5.36	.88
4	2.72	4.07	47.96	4.69	.87
5	2.09	3.13	51.09	4.01	.85
6	1.99	2.97	54.06	3.68	.71
7	1.35	2.24	56.30	2.57	.71
8	1.35	2.01	58.32	2.50	.83

Sadržaj izdvojenih komponenti u velikoj meri se preklapa sa domenima opisanim u radu Moltbija (Maltby, 2010), kao i sa komponentama dobijenim u prethodnim domaćim istraživanjima. Komponente su, prema sadržaju ajtema i relativnom udelu objašnjene varijanse, imenovane na sledeći način: 1. Prioritet, 2. Vulnerabilnost, 3. Altruizam, 4. Predispozicija, 5. Životni stil slavni, 6. Promena ličnih vrednosti, 7. Životni standard i 8. Samoprecenjivanje (Prilog B). Prvih pet komponenti sadržinski su najbliže domenima opisanim u originalnoj konceptualizaciji motivacije za slavom, dok su poslednje tri komponente prethodno uočene i u domaćim istraživanjima. Imajući u vidu eksplorativni karakter analize, izdvojene komponente treba tumačiti kao empirijski dobijene kompozitne dimenzije motivacije za slavom, dok formalna provera latentne strukture skale ostaje zadatak budućih istraživanja.

U Prilogu C su prikazane interkorelacije prediktorskih varijabli koje će biti korišćene pri utvrđivanju odnosa sa kompozitnom varijablom motivacije za slavom (ukupnim postignućem na skali motivacije za slavom), kao i dimenzijama motivacije za slavom.

Sve interkorelacije među prediktorskim varijablama statistički su značajne i umereno do visoko pozitivne. Korelacija grandioznog i vulnerabilnog narcizma iznosi $r = .71$, što ukazuje na veliko preklapanje varijanse između ta dva aspekta narcizma na uzorku adolescenata. Nalazi iz Priloga C potvrđuju stavove autora skale PNI i njihova objašnjenja narcizma u kontekstu savremenih rasprava o prirodi narcizma u psihologiji. Takođe, visoka korelacija ukazuje i na mogućnost multikolinearnosti, koja je proverena pomoću pokazatelja tolerancije i VIF vrednosti. Rezultati ukazuju na to da ne postoje ozbiljne indikacije multikolinearnosti (Prilog D).

Kronbahovi alfa koeficijenti, prikazani dijagonalno u Prilogu C, ukazuju na visok nivo unutrašnje konzistentnosti svih dimenzija i subdimenzija PNI skale u ovom uzorku adolescenata, što pruža preliminarnu podršku njenoj pouzdanosti i primenljivosti u domaćoj adolescentnoj populaciji.

Nalazi prikazani u Tabeli 2 ukazuju na statistički značajne i pozitivne korelacije, koje se kreću od umerenih do visokih vrednosti. Uočavaju se razlike u obrascima korelacija grandioznog i vulnerabilnog narcizma, pri čemu sve korelacije ukazuju na moguću zajedničku latentnu karakteristiku narcizma u odnosu na motivaciju za slavom.

Tabela 2

Pirsonove korelacije grandioznog i vulnerabilnog narcizma sa ukupnom motivacijom za slavom i njenim subdimenzijama

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Grandiozni	.50***	.35***	.39***	.41***	.43***	.44***	.28***	.36***	.43***
Vulnerabilni	.42***	.27***	.43***	.24***	.25***	.34***	.28***	.43***	.19**

Napomena. 1 – Motivacija za slavom; 2 – Prioritet; 3 – Vulnerabilnost; 4 – Altruizam; 5 – Predispozicija; 6 – Životni stil slavnih; 7 – Promena ličnih vrednosti; 8 – Životni standard; 9 – Samoprecenjivanje.

** $p < .01$. *** $p < .001$.

U statistički značajnom prediktivnom modelu ($F(2, 229) = 49.97$; $R^2 = .28$; $p < .001$), grandiozni narcizam se pokazao kao jači prediktor motivacije za slavom u odnosu na vulnerabilni narcizam (Tabela 3). Interval pouzdanosti za vulnerabilni narcizam obuhvata negativnu donju granicu. Model objašnjava 28% varijanse kompozitne varijable motivacije za slavom.

Tabela 3

Grandiozni i vulnerabilni narcizam kao prediktori motivacije za slavom

Prediktor	B	SE	β	t	p	95% CI
Grandiozni narcizam	1.70	0.32	.47	5.34	.001	[1.04, 2.35]
Vulnerabilni narcizam	0.27	0.18	.12	1.53	.113	[-0.07, 0.61]

Napomena. B = nestandardizovani regresioni koeficijenti; SE = standardna greška; β = standardizovani regresioni koeficijenti. Kriterijumska varijabla: ukupna motivacija za slavom.

U statistički značajnom prediktivnom modelu ($F(7, 224) = 15.54$; $R^2 = .33$; $p < .001$) analiziran je doprinos svake subdimenzije grandioznog i vulnerabilnog narcizma u predikciji motivacije za slavom. Specifične subdimenzije grandioznog i vulnerabilnog narcizma objašnjavaju 33% varijanse motivacije za slavom adolescenata srednjoškolskog uzrasta, što je više u odnosu na predikciju zasnovanu na ukupnim dimenzijama grandioznog

i vulnerabilnog narcizma. Subdimenzije narcizma koje značajno doprinose predikciji motivacije za slavom su Grandiozne fantazije, Uslovno samopoštovanje, Eksploatacija, kao i, sa negativnim predznakom, Samoomalovažavanje (Tabela 4).

Tabela 4

Subdimenzije grandioznog i vulnerabilnog narcizma kao prediktori motivacije za slavom

Prediktor	B	SE	β	<i>t</i>	<i>p</i>	95% CI
Uslovno samopoštovanje	1.18	0.40	.25	2.97	.001	[0.40, 1.95]
Eksploatacija	1.67	0.77	.15	2.18	.030	[0.16, 3.17]
Samožrtvujuće samoosnažavanje	0.24	0.84	.02	0.29	.774	[-1.37, 1.85]
Skrivanje slabosti	-0.19	0.67	-.02	-0.28	.778	[-1.48, 1.11]
Grandiozne fantazije	2.96	0.63	.37	4.71	.001	[1.72, 4.20]
Samoomalovažavanje	-1.27	0.64	-.16	-2.02	.044	[-2.51, -.032]
Narcistički bes	0.43	0.58	.05	0.73	.732	[-0.72, 1.57]

Napomena. B = nestandardizovani regresioni koeficijenti; SE = standardna greška; β = standardizovani regresioni koeficijenti. Kriterijumska varijabla: ukupna motivacija za slavom.

Diskusija

Glavni cilj istraživanja bio je ispitivanje povezanosti grandioznog i vulnerabilnog narcizma sa motivacijom za slavom kod srednjoškolaca, kao i utvrđivanje doprinosa specifičnih subdimenzija ovih oblika narcizma u predikciji motivacije za slavom.

U skladu sa prvim ciljem istraživanja, utvrđene su pozitivne i statistički značajne korelacije između grandioznog i vulnerabilnog narcizma i ukupne motivacije za slavom, kao i između ovih oblika narcizma i većine

subdimenzija motivacije za slavom. Nalazi su u skladu sa prethodnim istraživanjima (Lazarević, 2011; Mihajlović, 2012; Young & Pinsky, 2006), a dodatno se ističe značaj vulnerabilnog narcizma, koji je do sada bio znatno manje proučavan u kontekstu motivacije za slavom.

Nalazi pokazuju da adolescenti sa izraženom motivacijom za slavom često ispoljavaju grandiozne i/ili vulnerabilne narcističke odlike. Grandiozni narcizam najjače korelira sa subdimenzijama Predispozicija i Samoprecenjivanje, dok vulnerabilni narcizam, pokazuje najvišu povezanost sa subdimenzijom Vulnerabilnost. Ovi nalazi ukazuju na postojanje različitih puteva ka motivaciji za slavom: neki adolescenti mogu te težnje razvijati kao proširenu samopercepciju sopstvene vrednosti (ego-sintono), dok kod drugih slava može predstavljati sredstvo za kompenzaciju osećanja neadekvatnosti.

Visoka korelacija između grandioznog i vulnerabilnog narcizma dodatno potvrđuje nalaze savremenih teorijskih modela (Krizan & Herlache, 2017; Maples et al., 2025; Morf & Rhodewalt, 2001; Pincus et al., 2009), prema kojima ova dva oblika narcizma dele zajedničku osnovu, često koegzistiraju ili predstavljaju smenjjuća stanja kod iste osobe. Ovaj uvid dodatno dobija na značaju kada se uzme u obzir da među dimenzijama narcizma nema značajne multikolinearnosti.

Na osnovu dobijenih rezultata može se pretpostaviti postojanje latentnog faktora — afektivno-socijalne nesigurnosti. Ovaj faktor objedinjuje potrebu za spoljašnjom afirmacijom i osetljivost na društvenu evaluaciju, što sugeriše da i grandiozne i vulnerabilne manifestacije narcizma mogu funkcionisati kao strategije emocionalne regulacije, čija (dis)funkcionalnost zavisi od konteksta i intenziteta izraženosti. Iako se ovakvo objašnjenje ne može do kraja i direktno potvrditi u okviru ovog istraživanja, otvara se prostor za buduća koja to mogu proveriti.

Analiza prediktivne snage pokazala je da grandiozni narcizam predstavlja snažniji prediktor motivacije za slavom u odnosu na vulnerabilni narcizam, što je u skladu sa drugim ciljem istraživanja. Nalaz je u skladu sa teorijskim modelima koji naglašavaju aktivno traganje za dominacijom i statusom kao centralnu osobinu grandioznog narcizma (Grapsas et al., 2020; Mahadevan, 2024).

Vulnerabilni narcizam, iako slabiji prediktor u odnosu na grandiozni, pokazuje nezavisnu i statistički značajnu pozitivnu povezanost sa

motivacijom za slavom. Ovo sugeriše da potreba za slavom kod vulnerabilnih adolescenata ima pretežno defanzivan karakter, služeći kao strategija očuvanja statusa ili obnove narušenog samopoštovanja (Freis, 2018; Mahadevan, 2024).

Određene subdimenzije grandioznog i vulnerabilnog narcizma pokazale su značajan doprinos u predikciji motivacije za slavom. Grandiozne fantazije su se istakle kao najjači pozitivni prediktor, potvrđujući samoregulatornu ulogu unutrašnjih grandioznih reprezentacija u oblikovanju težnje ka slavi (Finch & Hooley, 2023; Morf & Rhodewalt, 2001). Veća izraženost grandioznih fantazija povezana je sa većom verovatnoćom da adolescent razvije intenzivnu motivaciju za slavom kao sredstvo postizanja osećaja ličnog značaja. Eksploatacija, definisana kao instrumentalno korišćenje drugih za ostvarenje ličnih ciljeva, takođe se pokazala značajnim prediktorom, ukazujući na strateško korišćenje društvenih odnosa radi postizanja vidljivosti i priznanja (Grapsas et al., 2020).

Pozitivna uloga uslovnog samopoštovanja sugeriše da adolescenti čije samopouzdanje zavisi od spoljašnje validacije pokazuju izraženiju motivaciju za slavom. Nalaz je u skladu sa stranim nalazom o povezanosti nestabilnog samopoštovanja i motivacije za slavom (Noser & Zeigler-Hill, 2014). S druge strane, negativna povezanost samoomalovažavanja sa motivacijom za slavom ukazuje da adolescenti sa izraženim osećanjem neadekvatnosti izbegavaju javnu afirmaciju. Ovi nalazi doprinose razumevanju da motivacija za slavom kod adolescenata odražava suptilnu dinamiku između potrebe za potvrdom, unutrašnjih nesigurnosti i strategija traženja statusa (Morf & Rhodewalt, 2001; Mahadevan, 2024). Iako je u skladu sa teorijskim modelima narcizma, ovo takođe ukazuje da motivacija za slavom kod adolescenata nije jednostavna funkcija izraženog narcizma.

Nalazi ukazuju i na širu ulogu procesa emocionalne regulacije i statusnog samopotvrđivanja u formiranju motivacije za slavom. To ukazuje na potrebu da se razmotre i drugi psihološki i socijalni faktori – poput razvojnih zadataka adolescencije, vršnjačkih uticaja ili kulturnih vrednosti – koji mogu doprineti oblikovanju težnje ka javnoj afirmaciji. Činjenica da značajan deo varijanse ostaje neobjašnjen dodatno potvrđuje da motivacija za slavom kod adolescenata prevazilazi narcističke obrasce i obuhvata širi spektar psiholoških i socijalnih faktora (Ahadi & Shahidi, 2023; Maltby, 2010).

Dobijeni nalazi su od praktičnog značaja za savetodavni rad sa adolescentima, bilo u školskom ili kliničkom savetodavnom okruženju. Intervencije koje jačaju stabilnost samopouzdanja, promovišu intrinzične vrednosti i smanjuju preterani fokus na eksterno priznanje mogu doprineti zdravijem psihološkom razvoju mladih. Ovo je posebno važno u kontekstu savremene kulture, u kojoj slava postaje sve poželjniji i dostupniji cilj.

Dodatni izazov predstavlja digitalni kontekst, u kojem slava postaje sve prisutniji model ponašanja i vrednosti (Kelmon, 2024; Rui & Stefanone, 2016). U tom smislu, edukativni i savetodavni programi trebalo bi da promovišu autentičnost i zdravu samopercepciju kod adolescenata. Ovo se može postići kroz programe uvođenja sadržaja koji razvijaju medijsku pismenost, socijalno-emocionalne veštine i refleksiju o vrednostima i standardima uspeha.

U skladu sa trećim ciljem, analiza glavnih komponenti izdvojila je dimenzije koje su prethodno identifikovane i na manje heterogenim uzorcima u dosadašnjim domaćim istraživanjima. Dobijeni nalazi pokazuju sličnu strukturu u odnosu na prethodna domaća istraživanja (Bertović, 2012; Lazarević, 2024; Mihajlović, 2012; Vujović, 2011), što sugeriše stabilnost konstrukta motivacije za slavom u domaćem kontekstu.

Iako istraživanje doprinosi boljem razumevanju odnosa između narcizma i motivacije za slavom kod adolescenata, postoji nekoliko ograničenja. Uzorak je bio ograničen na srednjoškolce iz tri beogradske škole, što može ograničiti generalizabilnost rezultata. Pored toga, uzorak nije bio ujednačen po uzrastu, što otežava analizu razvojnih razlika. Buduća istraživanja trebalo bi da uključe veće i geografski raznovrsnije uzorke, kao i da istraže promene u motivaciji za slavom u zavisnosti od razvojnih faza adolescencije, obuhvatajući uzrast od 13 do 19 godina. Na većem uzorku bilo bi korisno ispitati polne razlike, kao i potencijalnu moderirajuću ulogu pola u odnosu na ispitivane varijable. Formalna provera strukture FIS skale pomoću CFA na većim uzorcima predstavlja zadatak za buduća istraživanja.

Zaključak

Rezultati ovog istraživanja potvrđuju da i grandiozni i vulnerabilni aspekti narcizma predstavljaju značajne prediktore motivacije za slavom kod adolescenata. Iako grandiozni narcizam pokazuje veću prediktivnu snagu,

vulnerabilni narcizam takođe doprinosi objašnjenju motivacije za slavom, naročito kroz subdimenzije poput uslovnog samopoštovanja. Nalazi podržavaju pretpostavku da motivacija ka slavi može funkcionisati kao strategija samopotvrđivanja, kako kod otvoreno samopromotivnih, tako i kod emocionalno osetljivih adolescenata. Ovo ima važne implikacije za dizajniranje intervencija usmerenih na jačanje stabilnog samopouzdanja i identiteta i otpornosti na spoljašnje vrednovanje kod adolescenata.

Zahvalnica

Zahvaljujem direktorima i stručnim saradnicima Tehničke škole Železnik, Srednje škole Barajevo i XIII beogradske gimnazije na pomoći u realizaciji istraživanja. Takođe, realizacija ovog rada ne bi bila moguća bez podrške prof. dr Veljka Đurića. Koristim ovu priliku da mu zahvalim na stručnom vođstvu, savetima i podsticaju. Njegova uloga pokretača teme motivacije za slavom u našem regionu bila je temelj i inspiracija za ovaj rad, kao i za njegovo uvođenje u domaći psihološki diskurs.

Sukob interesa

Nemam sukoba interesa za prijavljivanje.

Izjava o dostupnosti podataka

Podaci su dostupni na lični zahtev kontaktiranjem autora.

Reference

- Ahadi, M., & Shahidi, S. (2023). Putting fame and celebrity in a psychosocial framework: A scientific analysis. *Changing Societies & Personalities*, 7(4), 140–157. <https://doi.org/10.15826/csp.2023.7.4.255>
- Allroggen, M., Rehmann, P., Schürch, E., Morf, C. C., & Kölch, M. (2018). The relationship between narcissism and personality traits of the Five-Factor-Model in adolescents and young adults: A comparative study. *Zeitschrift für Kinder- und Jugendpsychiatrie und Psychotherapie*, 46(6), 516–522. <https://doi.org/10.1024/1422-4917/a000588>
- Benson, A. A., & Adinlewa, T. (2020). Influence of celebrities on young people's aspiration for higher learning and desire for fame. *GVU Journal of Communication Studies*, 2, 44–55. <https://oa.gloriousvisionuniversityjournals.ng/index.php/communicationstudies/article/view/47>

- Bertović, Lj. (2012). *Kognitivne sposobnosti, narcizam i želja za slavom* [Cognitive abilities, narcissism and the desire for fame] [Unpublished master's thesis]. Fakultet za pravne i poslovne studije „Dr Lazar Vrkatić“, Novi Sad.
- Chrétien, S., Ensink, K., Descôteaux, J., & Normandin, L. (2018). Measuring grandiose and vulnerable narcissism in adolescents. *Mediterranean Journal of Clinical Psychology, 6*(2), 1–23. <https://doi.org/10.6092/2282-1619/2018.6.1848>
- Dickinson, K. A., & Pincus, A. L. (2005). Interpersonal analysis of grandiose and vulnerable narcissism. *Journal of Personality Disorders, 17*(3), 188–207. <https://doi.org/10.1521/pedi.17.3.188.22146>
- Dinić, B. M., & Vujić, A. (2019). The Pathological Narcissism Inventory: Measurement invariance across Serbian and USA samples and further validation. *European Journal of Psychological Assessment, 36*(5), 670–680. <https://doi.org/10.1027/1015-5759/a000537>
- Edershile, E. A., Simms, L. J., & Wright, A. G. C. (2018). A multivariate analysis of the Pathological Narcissism Inventory's nomological network. *Assessment, 26*(4), 619–629. <https://doi.org/10.1177/1073191118766412>
- Edershile, E. A., Woods, W. C., Sharpe, B. M., Crowe, M. L., Miller, J. D., & Wright, A. G. C. (2019). A day in the life of Narcissus: Measuring narcissistic grandiosity and vulnerability in daily life. *Psychological Assessment, 31*(7), 913–924. <https://doi.org/10.1037/pas0000717>
- Edershile, E. A., & Wright, A. G. C. (2021). Fluctuations in grandiose and vulnerable narcissistic states: A momentary perspective. *Journal of Personality and Social Psychology, 120*(5), 1386–1414. <https://doi.org/10.1037/pspp0000370>
- Finch, E. F., & Hooley, J. M. (2023). Functional fantasies: The regulatory role of grandiose fantasizing in pathological narcissism. *Frontiers in Psychiatry, 14*, Article 1274545. <https://doi.org/10.3389/fpsy.2023.1274545>
- Fossati, A., Feeney, J. A., Carretta, I., Grazioli, F., Borroni, S., & Somma, A. (2015). The structure of pathological narcissism and its relationship with adult attachment styles: A study of Italian nonclinical and clinical adult participants. *Psychoanalytic Psychology, 32*(3), 403–431. <https://doi.org/10.1037/a0037175>
- Freis, S. D. (2018). The distinctiveness model of the narcissistic subtypes (DMNS): What binds and differentiates grandiose and vulnerable narcissism. In A. D. Hermann, A. B. Brunell, & J. D. Foster (Eds.), *Handbook of trait*

- narcissism: Key advances, research methods, and controversies* (pp. 37–46). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-319-92171-6_4
- Giles, D. C. (2009). Parasocial interaction: A review of the literature and a model for future research. *Media Psychology*, 4(3), 279–305. https://doi.org/10.1207/S1532785XMEP0403_04
- Giles, D., & Maltby, J. (2006). Praying at the altar of the stars. *The Psychologist*, 19(2), 82–85.
- Grapsas, S., Brummelman, E., Back, M. D., & Denissen, J. J. A. (2020). The "why" and "how" of narcissism: A process model of narcissistic status pursuit. *Perspectives on Psychological Science*, 15(1), 150–172. <https://doi.org/10.1177/1745691619873350>
- Greenwood, D. N. (2013). Fame, Facebook, and Twitter: How attitudes about fame predict frequency and nature of social media use. *Psychology of Popular Media Culture*, 2(4), 222–236. <https://doi.org/10.1037/ppm0000013>
- Greenwood, D., Long, C., & Dal Cin, S. (2013). Fame and the social self: The need to belong, narcissism, and relatedness predict the appeal of fame. *Personality and Individual Differences*, 55(5), 490–495. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2013.04.020>
- IBM Corp. (2017). *IBM SPSS Statistics for Windows* (Version 25.0) [Computer software]. <https://www.ibm.com/analytics/spss-statistics-software>
- Jayson, S. (2013, October 28). *Survey: Young people who use social media seek fame*. *USA Today*. <https://www.usatoday.com/story/news/nation/2013/04/18/social-media-tweens-fame/2091199/>
- Kelmon, J. (2024, June 21). *How social media fuels kids' desire for fame*. GreatSchools. <https://www.greatschools.org/gk/parenting/parenting-tips/social-media-fame-seeker/>
- Krizan, Z., & Herlache, A. D. (2017). The narcissism spectrum model: A synthetic view of narcissistic personality. *Personality and Social Psychology Review*, 21(1), 3–26. <https://doi.org/10.1177/1088868316685018>
- Lazarević, N. (2011). *Žudnja za slavom i narcizam* [Desire for fame and narcissism] [Unpublished bachelor's thesis]. Fakultet za pravne i poslovne studije „Dr Lazar Vrkatić“, Novi Sad.
- Lazarević, N. (2024, maj). *Odnos mračne trijade, poštenja, izloženosti medijskom sadržaju i motivacije za slavom kod mladih srednjoškolskog uzrasta* [The relationship between the dark triad, honesty, exposure to media content,

- and motivation for fame among high school youth] [Conference presentation]. Congress of Serbian Psychologists 2024. Sokobanja, Serbia
- Lazarević, N. (2025a). *Odnos mračne trijade, osobina ličnosti prema HEXACO modelu i motivacije za slalom kod srednjoškolaca: Replikacija i proširenje modela* [The relationship between the dark triad, personality traits according to the HEXACO model, and motivation for fame in high school students: Replication and extension of the model] [Conference presentation]. Congress of Serbian Psychologists 2025. Divčibare, Serbia
- Lazarević, N. (2025b). *Odnos izloženosti sadržaju i uticaju savremenih medija sa motivacijom za slalom kod mladih srednjoškolskog uzrasta* [The relationship between exposure to content and the influence of modern media with the motivation for fame among high school youth] [Conference presentation]. Congress of Serbian Psychologists 2025. Divčibare, Serbia
- Mahadevan, N. (2024). Conceptualizing grandiose and vulnerable narcissism as alternative status-seeking strategies: Insights from hierometer theory. *Social and Personality Psychology Compass*, 18(6), Article e12977. <https://doi.org/10.1111/spc3.12977>
- Maltby, J. (2010). An interest in fame: Confirming the measurement and empirical conceptualization of fame interest. *British Journal of Psychology*, 101(3), 411–432. <https://doi.org/10.1348/000712609X466568>
- Maltby, J., Day, L., Giles, D., Gillett, R., Quick, M., Lancaster-James, H., & Linley, P. A. (2010). Implicit theories of a desire for fame. *British Journal of Psychology*, 99(2), 279–292. <https://doi.org/10.1348/000712607X226935>
- Maltby, J., Houran, J., & McCutcheon, L. E. (2003). A clinical interpretation of attitudes and behaviors associated with celebrity worship. *Journal of Nervous and Mental Disease*, 191(1), 25–29. <https://doi.org/10.1097/00005053-200301000-00005>
- Maltby, J., Houran, J., Lange, R., Ashe, D., & McCutcheon, L. E. (2002). Thou shalt worship no other gods—unless they are celebrities: The relationship between celebrity worship and religious orientation. *Personality and Individual Differences*, 32(7), 1157–1172. [https://doi.org/10.1016/S0191-8869\(01\)00059-9](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(01)00059-9)
- Maples, S. T., Neumann, C. S., & Kaufman, S. B. (2025). Profiling narcissism: Evidence for grandiose-vulnerable and other subtypes. *Journal of Research in Personality*, 115, Article 104585. <https://doi.org/10.1016/j.jrp.2025.104585>

- Maxwell, K., Donnellan, M. B., Hopwood, C. J., & Ackerman, R. A. (2011). The two faces of Narcissus? An empirical comparison of the Narcissistic Personality Inventory and the Pathological Narcissism Inventory. *Personality and Individual Differences, 50*(5), 577–582. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2010.11.031>
- Mechanic, K. L., & Barry, C. T. (2014). Adolescent grandiose and vulnerable narcissism: Associations with perceived parenting practices. *Journal of Child and Family Studies, 24*(5), 1510–1518. <https://doi.org/10.1007/s10826-014-9956-x>
- Mihajlović, D. (2012). *Žudnja za slavom i narcizam kod sportista* [Desire for fame and narcissism among athletes] [Unpublished master's thesis]. Fakultet za pravne i poslovne studije „Dr Lazar Vrkatić“, Novi Sad.
- Miller, J. D., McCain, J., Lynam, D. R., Few, L. R., Gentile, B., MacKillop, J., & Campbell, W. K. (2014). A comparison of the criterion validity of popular measures of narcissism and narcissistic personality disorder via the use of expert ratings. *Psychological Assessment, 26*(3), 958–969. <https://doi.org/10.1037/a0036613>
- Miller, J. D., Lynam, D. R., Hyatt, C. S., & Campbell, W. K. (2021). Narcissism today: What we know and what we need to learn. *Current Directions in Psychological Science, 30*(6), 519–525. <https://doi.org/10.1177/09637214211044109>
- Morf, C. C., & Rhodewalt, F. (2001). Unraveling the paradoxes of narcissism: A dynamic self-regulatory processing model. *Psychological Inquiry, 12*(4), 177–196. https://doi.org/10.1207/S15327965PLI1204_1
- Noser, A., & Zeigler-Hill, V. (2014). Self-esteem instability and the desire for fame. *Self and Identity, 13*(6), 701–713. <https://doi.org/10.1080/15298868.2014.927394>
- Pincus, A. L., Ansell, E. B., Pimentel, C. A., Cain, N. M., Wright, A. G. C., & Levy, K. N. (2009). Initial construction and validation of the Pathological Narcissism Inventory. *Psychological Assessment, 21*(3), 365–379. <https://doi.org/10.1037/a0016530>
- Rogoza, R., Crowe, M. L., Jamison, L., Ciecuch, J., & Strus, W. (2022). Support for the three-factor model of narcissism and its personality underpinnings through the lens of network psychometrics. *Psychological Assessment, 34*(9), 880–890. <https://doi.org/10.1037/pas0001149>

- Rui, J. R., & Stefanone, M. (2016). The desire for fame: An extension of uses and gratifications theory. *Communication Studies*, 67(5), 535–555. <https://doi.org/10.1080/10510974.2016.1156006>
- Sabzban, M., & Safaei, I. (2021). Associating psychological symptoms and worshipping national Taekwondo champions as celebrities: The mediating role of maladaptive daydreaming and desire for fame. *Sport Psychology Studies*, 10(37), 179–206. <https://doi.org/10.22089/spsyj.2021.9537.2051>
- Southard, A. C., & Zeigler-Hill, V. (2016). The dark triad traits and fame interest: Do dark personalities desire stardom? *Current Psychology*, 35(2), 255–267. <https://doi.org/10.1007/s12144-016-9416-4>
- Uhls, Y. T., & Greenfield, P. M. (2012). The value of fame: Preadolescent perceptions of popular media and their relationship to future aspirations. *Developmental Psychology*, 48(2), 315–326. <https://doi.org/10.1037/a0026369>
- Vujović, M. (2011). *Povezanost žudnje za slavom i samopouzdanja kod dece osnovnoškolskog uzrasta* [The connection between the desire for fame and self-esteem in primary school children] [Unpublished bachelor's thesis]. Fakultet za pravne i poslovne studije, Novi Sad.
- Wallace, H. M., & Baumeister, R. F. (2002). The performance of narcissists rises and falls with perceived opportunity for glory. *Journal of Personality and Social Psychology*, 82(5), 819–834. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.82.5.819>
- Wink, P. (1991). Two faces of narcissism. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61(4), 590–597. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.61.4.590>
- Young, S. M., & Pinsky, D. (2006). Narcissism and celebrity. *Journal of Research in Personality*, 40(5), 463–471. <https://doi.org/10.1016/j.jrp.2006.05.005>

Psychological Correlates of Fame Motivation in High School Students

Nenad Lazarević¹

¹*Independent Researcher, Belgrade, Serbia*

ABSTRACT

The aim of this study was to examine the relationship between grandiose and vulnerable narcissism and the motivation for fame among adolescents, building upon previous research that primarily focused on grandiose narcissism. The sample consisted of 232 high school students from three schools in Belgrade (52.6% male; $M = 16.07$ years). Grandiose and vulnerable narcissism were measured using the Serbian adaptation of the *Pathological Narcissism Inventory* (PNI), while the motivation for fame was assessed using the Serbian version of the *Fame Interest Scale* (FIS). Correlational analyses revealed that both forms of narcissism were positively associated with motivation for fame and its subdimensions. Multiple regression analysis indicated that grandiose narcissism was a stronger predictor of overall motivation for fame, while the subdimensions of grandiose fantasies, exploitation, and contingent self-esteem contributed positively, and self-devaluation negatively, to the prediction. The findings suggest that motivation for fame involves both grandiose and vulnerable components of narcissism and reflects psychological processes related to self-esteem, emotional regulation, and the pursuit of social status affirmation. The strong intercorrelation between dimensions of pathological narcissism provides empirical support for contemporary theoretical models emphasizing their interdependence and shared psychological foundations. These findings offer a basis for the development of preventive and counseling interventions aimed at fostering a stable identity and reducing reliance on external validation among youth, particularly in the modern digital context. Methodological limitations are highlighted, and directions for future research are proposed.

Keywords: grandiose narcissism, vulnerable narcissism, motivation for fame, adolescents, PNI

Prilozi

Prilog A

Rezultati KMO i Bartletovog testa sferičnosti za Skalu motivacije za slalom

Test	Vrednost
Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)	.92
Bartlettov test sferičnosti $\chi^2(2211)$	10458.57***

*** $p < .001$.

Prilog B

Rotirana matrica za osam izdvojenih komponenti Skale motivacije za slalom

Stavka	Zasićenja	Komponenta
1. Učinio/la bih sve da postanem slavan/a	.70	Prioritet
2. Da bih postao slavan spreman/na sam da uradim stvari koje većina drugih ljudi ne bi učinila	.62	Prioritet
3. Oduvek sam želeo da postanem slavan	.65	Prioritet
4. Očajno želim da postanem slavan	.61	Prioritet
5. Biti slavan je ono što je stvarno važno u životu	.55	Prioritet
6. Više od svega želim da budem slavan	.71	Prioritet
7. Moja sudbina je da postanem slavan	.68	Prioritet
8. Isključivo mislim o tome kako ću postati slavan	.73	Prioritet
10. Jednog dana moj talenat će biti otkriven i ja ću postati slavan	.62	Prioritet
21. Ja želim da postanem slavan da bih prevazišao sumnje koje me muče.	.52	Vulnerabilnost
22. Kada bih postao slavan moj život bi dobio smisao	.43	Vulnerabilnost

Stavka	Zasićenja	Komponenta
23. Ja želim da postanem slavan jer bi mi to omogućilo da uspem u životu	.45	Vulnerabilnost
24. Slava bi mi omogućila da se osećam dobro	.50	Vulnerabilnost
25. Slava bi mi pomogla da podignem svoje uzdrmano samopoštovanje	.69	Vulnerabilnost
26. Ja sam nesiguran u sebe, slava bi mi pomogla da to prevaziđem	.78	Vulnerabilnost
27. Želim da postanem slavan jer bih tada bio zadovoljan sobom	.73	Vulnerabilnost
28. Kada bih postao slavan prevazišao bih osećanja koja me čine lako povredivim.	.67	Vulnerabilnost
29. Kada bih postao slavan ljudi bi me više uvažavali	.48	Vulnerabilnost
58. Želim da postanem slavan kako bih dao veći doprinos društvu	.57	Altruizam
59. Želim da postanem slavan kako bih promenio svet	.70	Altruizam
60. Želim da postanem slavan kako bih promovisao raspravu o tome šta je loše u ovom svetu	.80	Altruizam
61. Želim da postanem slavan kako bih bio dobar uzor mladima	.80	Altruizam
62. Mislim da bih kao poznata ličnost imao priliku da ispravim mnoge nepravde	.75	Altruizam
63. Želim da postanem slavan jer imam toliko toga da saopštim ljudima	.71	Altruizam
51. Imam sve ono što je potrebno da bih bio slavan	.40	Predispozicija
52. Imam dovoljno samopouzdanja da bih postao slavan	.49	Predispozicija
53. Imajući u vidu moj jedinstveni sklop ličnosti trebalo bi da postanem slavan	.48	Predispozicija

Stavka	Zasićenja	Komponenta
54. Uvek sam dobro raspoložen i to će mi pomoći da postanem slavan	.50	Predispozicija
55. Hoću da postanem slavan zbog toga što uživam u životu	.69	Predispozicija
56. Uvek sam optimista i to će mi pomoći da postanem slavan	.68	Predispozicija
34. Želim da vidim svoju sliku u novinama	.64	Životni stil slavnih
37. Čeznem da postanem slavan jer bih se divno osećao pod reflektorima	.51	Životni stil slavnih
40. Želim da budem slavan i da vidim moje ime na naslovnim stranicama	.68	Životni stil slavnih
41. Želim da budem slavan kako bi drugi pričali o meni	.51	Životni stil slavnih
43. Imajući u vidu moju sklonost ka provodu trebalo bi da sam već slavan	.71	Životni stil slavnih
9. Da sam slavan manje bih mario za druge ljude	.71	Promena ličnih vrednosti
12. Da sam poznata ličnost to bi značilo da sam bolji od drugih ljudi	.56	Promena ličnih vrednosti
13. Slava donosi moć	.39	Promena ličnih vrednosti
14. Ako neko želi da postane slavan moraće da prihvati da se ponaša površno	.57	Promena ličnih vrednosti
15. U svojoj težnji za slavom ja bih bio spreman da se odreknem određenih moralnih uverenja	.60	Promena ličnih vrednosti
16. Ukoliko želim da postanem slavan moraću da budem i sebičan	.44	Promena ličnih vrednosti
17. Kada bi trebalo da biram između porodice i prijatelja sa jedne strane, i slave sa druge strane - ja bih izabrao slavu.	.43	Promena ličnih vrednosti

---

Stavka	Zasićenja	Komponenta
33. Želim da postanem slavan kako bih se obogatio.	.57	Životni standard
39. Želim da budem slavan jer bih tada dosta putovao	.33	Životni standard
42. Želim da postanem slavan kako bih mogao sebi da priuštim stvari koje sada ne mogu.	.58	Životni standard
66. Slava bi mi omogućila da popravim svoj život.	.53	Životni standard
18. Trebalo bi da postanem slavan jer sam najbolji u onome što radim.	.54	Samoprecenjivanje
19. Toliko sam sjajan, trebalo bi da postanem slavan	.58	Samoprecenjivanje
20. Trebalo bi da postanem slavan jer sam neverovatno talentovan.	.53	Samoprecenjivanje

---

Napomena. Prikazane su samo zasićenosti veće od .30.

Prilog C

Interkorelacije između dimenzija i subdimenzija grandioznog i vulnerabilnog narcizma

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Grandiozni narcizam	$\alpha = .89$								
2. Eksploatacija	.70***	$\alpha = .76$							
3. Samožrtvujuće samoosnaživanje	.85***	.40***	$\alpha = .78$						
4. Grandiozne fantazije	.86***	.40***	.59***	$\alpha = .81$					
5. Vulnerabilni narcizam	.71***	.39***	.65***	.66***	$\alpha = .94$				
6. Uslovno samopoštovanje	.59***	.23***	.60***	.54***	.88***	$\alpha = .88$			
7. Skrivanje slabosti	.59***	.32***	.52***	.55***	.77***	.54***	$\alpha = .79$		
8. Samo-omalovažavanje	.57***	.28***	.54***	.52***	.81***	.60***	.60***	$\alpha = .84$	
9. Narcistički bes	.61***	.47***	.43***	.56***	.78***	.57***	.50***	.53***	$\alpha = .83$

Napomena. Dijagonalno je prikazana Kronbahova α za sve dimenzije i subdimenzije.

*** $p < .001$.

Prilog D

Tabela D1

Rezultati testa multikolinearnosti za dimenzije grandioznog i vulnerabilnog narcizma

Prediktor	Tolerancija	VIF
Grandiozni narcizam	.35	2.80
Vulnerabilni narcizam	.35	2.80

Napomena. VIF = Faktor inflacije varijanse (VIF).

Tabela D2

Rezultati testa multikolinearnosti za subdimenzije grandioznog i vulnerabilnog narcizma

Prediktor	Tolerancija	VIF
Uslovno samopoštovanje	.43	2.30
Eksploatacija	.68	1.46
Samožrtvujuće samoosnaživanje	.47	2.12
Skrivanje slabosti	.52	1.92
Grandiozne fantazije	.49	2.03
Samoomalovažavanje	.47	2.08
Narcistički bes	.47	2.09

Napomena. VIF = Faktor inflacije varijanse (VIF).